

**PROGRAM RADA
SA FINANSIJSKIM PLANOM
NVO KLASTERSKA INICIJATIVA
Milovan Vlahović 2025 - 2027**

1. Uvod i osnovne informacije o organizaciji

Klasterska Inicijativa iz Kolašina je nevladina organizacija osnovana 2015. godine sa ciljem posticanja inovacija, ruralnog razvoja, turizma, preduzetništva i zaštite životne sredine na sjeveru Crne Gore. Naš glavni cilj je koordinacija i unapređenje rada različitih udruženja kroz inovativne pristupe u oblasti poljoprivrede, turizma i prerađivačke industrije. Organizacija aktivno pruža administrativnu, konsultantsku, projektnu i ekspertsku podršku udruženjima sa teritorije opštine Kolašin koja nemaju odgovarajuće profesionalne i upravljačke kapacitete za samostalno djelovanje. Udruženja sa kojima saradjujemo su: Udruženje proizvođača kolašinskog lisnatog sira, Udruženje izdavaoca privatnog smještaja, Udruženje proizvođača voćnih rakija, NVO Novi Početak i Udruženje roditelja djece i mladih sa teškoćama i smetnjama u razvoju – Zvijezda.

2. Izjava o Viziji:

Naša vizija je stvaranje inovativnog i prosperitetnog sjevernog dijela Crne Gore kroz **razvoj** ruralnih zajednica, očuvanje prirodne ljepote, podršku lokalnim preduzetnicima i promociju turizma. Želimo da postanemo ključni pokretač inovativnog razvoja sjevernog regiona i prepoznati lider u podršci udruženjima iz oblasti poljoprivrede, turizma i prerađivačke industrije.

3. Izjava o misiji:

Naša misija je jačanje kapaciteta lokalnih udruženja, pružajući im administrativnu, konsultantsku, projektnu i ekspertsku podršku, kako bi mogli samostalno djelovati i doprinijeti razvoju svoje zajednice kroz inovativne pristupe i rješenja.

4. Vrijednosti organizacije:

Inovativnost: Podstičemo kreativne ideje i inovativne pristupe u svim aspektima našeg rada, od ruralnog razvoja do promocije turizma.

Održivost: Posvećeni smo razvoju projekata i inicijativa koje dugoročno doprinose očuvanju prirode i lokalnog okoliša, te osiguravaju održivost ekonomskog razvoja kroz inovativne metode.

Partnerstvo: Težimo uspostavljanju čvrstih partnerstava s lokalnim udruženjima, vlastima, privatnim sektorom i zajednicom kako bismo zajedno radili na ostvarivanju naše vizije inovativnog razvoja.

Inkluzivnost: Poštujemo raznolikost i uvažavamo mišljenje svih članova zajednice, te se trudimo uključiti sve relevantne aktere u proces donošenja odluka, naročito kroz inovativne i participativne metode.

Integritet: Radimo s visokim etičkim standardima, transparentnošću i odgovornošću prema zajednici kojoj služimo, uz primjenu inovativnih alata za osiguranje odgovornosti i transparentnosti.

5. Organizaciona struktura

Skupština Klasterske inicijative – čine je osnivači i opunomoćeni predstavnici udruženja koja su članice klastera sa kojima su potpisani Memorandumima o saradnji (ukupno 10 članova).

Predsjednik skupštine – saziva i rukovodi Skupštinom organizacije.

Izvršni direktor - bira ga Skupština udruženja na mandat od 2 godine.

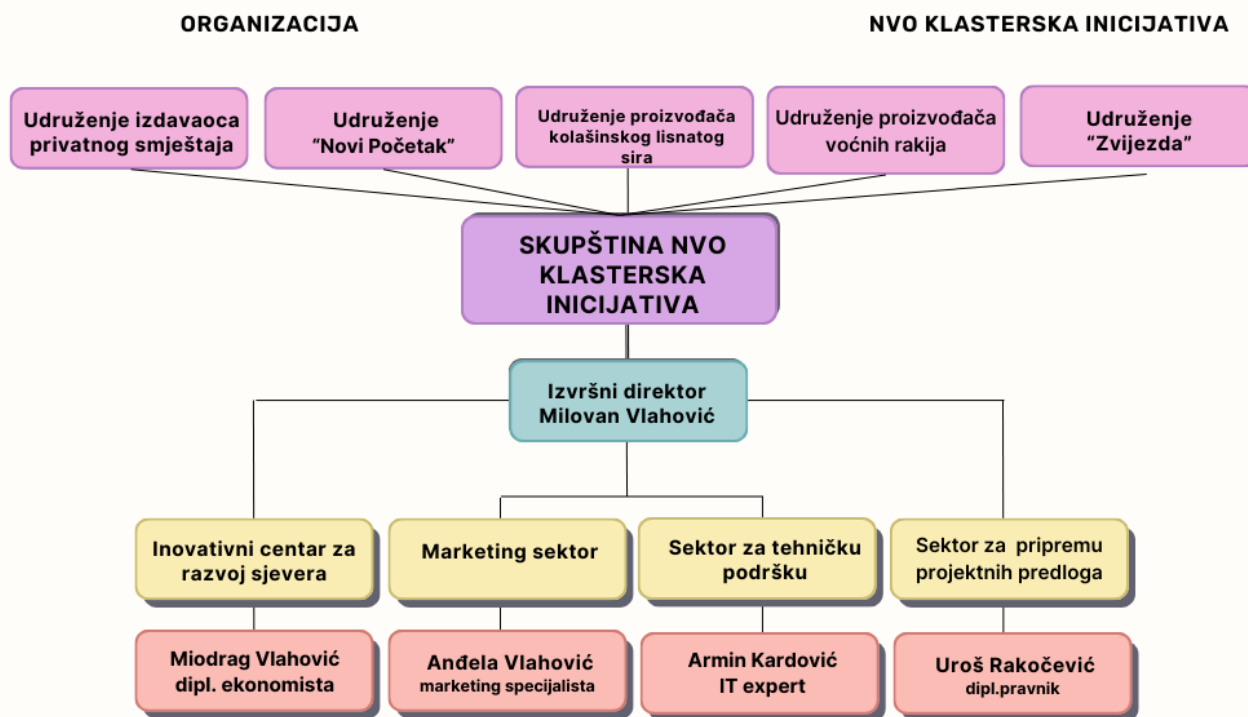
Inovativni centar za razvoj sjevera – Inovativni Centar za Razvoj Sjevera je srce Klasterske Inicijative, posvećeno osmišljavanju i implementaciji inovativnih rješenja za izazove ruralnog razvoja, turizma i prerađivačke industrije. Ovaj sektor radi na istraživanju i razvoju novih tehnologija, metodologija i pristupa koji mogu unaprijediti poljoprivredu, turizam i prerađivačku industriju. Kroz saradnju sa naučnim institucijama,

stručnjacima i lokalnim zajednicama, centar identifikuje potrebe i razvija prilagođene projekte koji podstiču održiv ekonomski rast i zaštitu životne sredine.

Marketing sektor Klasterske Inicijative fokusira se na promociju i povećanje vidljivosti svih aktivnosti i projekata organizacije. Kroz razne promotivne kampanje, online i offline kanale, sektor radi na brendiranju i plasiranju proizvoda i usluga udruženja s kojima saradujemo. Takođe, marketing tim organizuje događaje, radionice i seminare kako bi privukao pažnju šire javnosti i potencijalnih investitora, te osigurao podršku i financiranje za naše projekte.

Sektor za pripremu projektnih redloga je ključan za osiguranje financiranja i resursa potrebnih za realizaciju projekata Klasterske Inicijative. Ovaj sektor se bavi identifikacijom dostupnih fondova i grantova, te razvijanjem detaljnih i konkurentnih projektnih predloga. Tim stručnjaka prikuplja podatke, analizira potrebe zajednice i piše predloge koji reflektuju viziju i misiju organizacije, uz posebnu pažnju na inovativne aspekte projekata. Kroz kontinuiranu komunikaciju sa donatorima i partnerima, sektor osigurava sredstva za održivi razvoj sjevera Crne Gore.

Sektor za tehničku podršku pruža ključne usluge koje omogućavaju uspješnu implementaciju projekata i aktivnosti organizacije. Ovaj sektor obuhvata različite tehničke aspekte, uključujući IT podršku, logistiku, infrastrukturu i tehničku obuku za članove udruženja. Tim stručnjaka osigurava da svi projekti teku glatko, pružajući neophodnu tehničku asistenciju i rješavajući eventualne probleme na terenu. Takođe, sektor radi na unapređenju tehnološke infrastrukture i kapaciteta udruženja, omogućavajući im da koriste moderne tehnologije za poboljšanje svojih aktivnosti i efikasnosti.

6. Usklađenost ciljeva sa strateškim dokumentima

1. Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore do 2030. godine, a posebno u vezi sa strateškim ciljem 2.8. Postići ravnomjerniji socio-ekonomski razvoj svih jedinica lokalne samouprave i regiona zasnovanog na konkurentnosti, inovativnosti i zapošljavanju, s posebnim akcentom na razvoj sjevernog regiona i to podmjerom 2.8.2.6. kojom je definisano " Podsticati razvoj klastera, SDG 8 (8.3) i SDDG 10 (10.2) (veza 4.7.4.4). ", kao i 4.7 Povećati nivo konkurentnosti crnogorske ekonomije za održivi razvoj i zelena radna mjesta podmjera 4.7.4.4. „Dalji razvijati klastere u Crnoj Gori - jačanje postojećih, obuke, savjetodavna podrška, uspostavljanje novih (klasteri: namještaj, drvna sirovina, građevinski materijal, kamen, metalne konstrukcije, med, mliječni proizvodi, pilići/jaja, mesne preradevine, vino, flaširana voda, pečurke, pastrmka, morska riba i školjke, maline, heljda, agrumi, turističke usluge, i sl.). Jačati podršku finansijskog karaktera kroz refundaciju definisanih opravdanih troškova ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, kao i opravdanih operativnih troškova. Konituirano razvijati program podsticaja razvoja klastera u Crnoj Gori, (SDG 2.4, 2.5),"

2. Strategija inovativne djelatnosti 2016-2020, i to strateški cilj I - "Povećanje kapaciteta za inovacije i tehnološki razvoj Crne Gore ", Prioritet 2: Unapređenje infrastrukture za podršku inovacijama i tehnološkom razvoju i Prioritet 3: Jačanje ljudskih resursa za inovacije i tehnološki razvoj, kojim se definiše niz mjera u cilju povezivanja visokog obrazovanja i privrede, uspostavljanja modela cjeloživotnog učenja i podizanja preduzetničko-inovativnog karaktera obrazovanja. Program je takođe u direktnoj vezi sa strateškim ciljem III: "Jačanje potencijala za inovacije u privrednom sektoru", Prioritet 8: Jačanje inovacionog potencijala MSP i njihove prepoznatljivosti u sistemu inovacija, upravo iz razloga opstanka na tržištu i jačanja konkurentske prednosti iz koje će ostvariti profit, MSP i klasteri u Crnoj Gori treba da unaprijede svoje istraživačko–razvojne i inovativne kapacitete korišćenjem različitih modela finansijske podrške. S tim u vezi neophodno je da MSP povećaju ulaganje u jačanje inovacionog kapaciteta kroz investiranje u ljudske kapacitete za stvaranje i razvoj znanja o IR u cilju unapređenja sistema menadžmenta, organizacije i tehnoloških procesa, ali i da ulažu u nabavku opreme potrebne za testiranje i razvoj inovativnih ideja i plasmana unaprijedenih proizvoda i usluga na tržište. Od posebnog značaja za uspjeh inovativne ideje je njenu komercijalizaciju jeste i njeno finansiranje kroz instrument ulaganja u kapital posebno za „start-up“ i brzo-rastuća MSP.

3. Strategija naučnoistraživačke djelatnosti (2017-2021) i to strateški cilj 5.3 "Jačanje sinergije između nauke i ekonomije" kojim su definisani prioriteti unapređenja mehanizama 7 za transfer tehnologije, kreiranja povoljnijeg ambijenta za inovativno preduzetništvo, kao i finansijske podrška istraživačkim i inovativnim aktivnostima i preduzetništvu, mjera 5.3.2.1. Uvođenjem stimulativnih mjera fiskalne i carinske politike za I&I sektor – poreskim olakšicama za inovativne startap i druge kompanije, fondove, fondacije, strukovna udruženja, klastere i dr; kao i povoljnim carinskim tretmanom uvoza vezanog za I&I. Jedno od generalnih strateških opredeljenja Crne Gore je podizanje ekonomije na veći tehnološki nivo. To se može postići ne samo direktnom podrškom za I&I, nego i ohrabrenjem MSP, ali i krupnih privrednih i drugih subjekata, na traženje tržišnog prostora investiranjem u razvoj novih proizvoda i usluga.;

4. Strategija razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća (2018-2022), i to Strateški cilj 3 - Jačanje konkurentnosti MSP i promocija preduzetništva, Operativni cilj 3. Dalji razvoj postojećih klastera i formiranje novih i Strateški cilj 4 - Podrška početnicima u biznisu – start up. U predlogu Strategije razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća (2023-2026) predviđen je strateški cilj 3 Poslovna organizovanost i pristup novim tržištima, koji sadrži Operativni cilj 1 Poslovna organizovanost MMSP u klastere, lance dobavljača, lance vrijednost.

5. Strategija pametne specijalizacije (2018-2025) kojom se identifikuju osnovni zajednički ciljevi razvojnih politika, determinisani interesima vezanim za istraživačku i inovativnu djelatnost, poput jačanja saradnje akademskog i privrednog sektora i podrške inovativnim aktivnostima u privatnom sektoru sa posebnim naglaskom na razvoju inkubatora i akceleratora, kako bi se omogućilo lakše osnivanje startap i spinof preduzeća. NVO Klasterska Inicijativa je prepoznata kroz aktivnosti u okviru sledećih strateških ciljeva: Strateski cilj 3. Poboljšanje saradnje u okviru sistema inovacija Operativni cilj 3.2 Jačanje inovacione infrastrukture; Posebna će se pažnja posvetiti razvoju visoko-tehnoloških klastera stimulisanjem saradnje malih i srednjih preduzeća na inovativnim projektima. Kada je riječ o pružanju podrške saradnji akademskog i privrednog

sektora, pažnja će se posvetiti grantovima za mobilnost studenata doktorskih studija, sa ciljem razvoja inovativnih rješenja u preduzećima. Strateški cilj 4 Podrška inovativnim aktivnostima u privrednom sektoru, Operativni cilj 4. 2 Stimulisanje razvoja inovativnih startupova, Strateški cilj 5 Poboljšanje okvirnih uslova za inovacioni ekosistem Operativni cilj 5.2 Promocija značaja inovacija sa fokusom na informisanje šire javnosti i privrede;

6. Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje za period 2020-2025 Operativni cilj 2.2. Unaprijediti vještine i preduzetničke kompetencije za različite ciljne grupe (nezaposleni, mladi, žene, odrasli; Mjera 2.2.1: Organizovati specijalizovane obuke za razvoj preduzetničkih kompetencija, znanja i vještina za različite ciljne grupe. Mjera 2.2.3: Razviti i implementirati programe za podsticanje preduzetništva u ključnim sektorima (IT, zelena ekonomija, digitalna ekonomija, kreativne industrije...) Operativni cilj 3.2: Promovisati značaj usvajanja preduzetničke kompetencije na svim nivoima obrazovanja Mjera 3.2.S: Promovisati dobre prakse i značaj usvajanja preduzetničke kompetencije u okviru neformalnog obrazovanja kao i najbolje aktivnosti i ideje u okviru određenih ciljnih grupa.

7. Strategijom regionalnog razvoja (SRR) Crne Gore za period 2023-2027 kojom se utvrđuju ciljevi i prioriteti regionalnog razvoja, način njihovog postizanja, područja sa razvojnim specifičnostima, kao i međusobni odnos i aktivnosti organa državne uprave i drugih nosilaca aktivnosti regionalnog razvoja, koji su uključeni u sprovođenje SRR. NVO Klasterska Inicijativa je prepoznat kroz Strateški cilj 3: Povećanje konkurentnosti regiona, zasnovano na unaprjeđenju infrastrukture, poboljšanje poslovnog ambijenta i razvoj prioriternih sektora i sektora sa potencijalom rasta, odnosno Operativni cilj 3.2. Razvoj prioriternih sektora i sektora sa potencijalom rasta sa fokusom na diverzifikaciju turističkog proizvoda, prerađivačku industriju i valorizaciju kulturne baštine gdje je navedeno da „Shodno tome, neophodno je unaprijediti i kapacitete za pristup EU fondovima i dalje razviti institucionalnu infrastrukturu za podršku preduzećima, uključujući i lokalne biznis centre, kao i nastaviti sa podrškom povezivanju preduzeća u klustere i međunarodne lance vrijednosti, i posebno jačanju njihovih izvoznih performansi.

7. Direktni i indirektni korisnici organizacije su:

Direktni korisnici:

Udruženje proizvođača kolašinskog lisnatog sira: Ovo udruženje direktno koristi usluge organizacije "Klasterska Inicijativa" kroz podršku u razvoju, unapređenju i promociji proizvodnje kolašinskog lisnatog sira. Organizacija može pružati konsultacije o poboljšanju proizvodnih tehnika, marketinške strategije i kvaliteta proizvoda. Udruženje je u saradnji sa Klasterskom inicijativom uradilo Specifikaciju o oznaci porijekla kolašinskog lisnatog sira i dobilo od Ministarstva turizma i ruralnog razvoja rješenje o oznaci porijekla Kolašinskog lisnatog sira. Pored toga, ova saradnja je doprinijela i nabavci savremene opreme za proizvodnju sira u skladu sa specifikacijom o oznaci porijekla (duplikatori, muzilice, termometri, vakumirke...)

Udruženje izdavaoca privatnog smještaja: Ovo udruženje koristi usluge organizacije u cilju promocije turizma i poboljšanja kvalitete smještajnih kapaciteta u regiji. Organizacija može pružati podršku u osmišljavanju atraktivnih turističkih paketa i promociji lokalnog smještaja. U saradnji sa NVO Klasterska inicijativa radi na razvoju aplikacije lokalno.me – Vaš vodič kroz lokalnu turističku ponudu koja ima za cilj objedinjenje turističke ponude opštine Kolašin na jednom mjestu.

Udruženje proizvođača voćnih rakija: Ovo udruženje direktno koristi usluge organizacije u cilju unapređenja proizvodnje voćnih rakija, certifikacije i standardizacije proizvoda, te pristupu novim tržištima. U toku je rad na zaštiti oznake porijekla voćnih rakija sa teritorije opštine Kolašin.

NVO Novi Početak – A New Beginning: Ova nevladina organizacija može koristiti usluge "Klasterske Inicijative" u pomoći u organizaciji humanitarnih događaja, promociji njihovih programa i pomoći u pronalaženju sponzora. NVO Klasterska Inicijativa pomenutom udruženju pruža podršku u organizaciji „Bjelasica Trail-a“, sportke manifestacije na planini Bjelasici koja svake godine privuče nekoliko stotina ljubitelja trčanja u prirodi. Četvrtina prihoda od kotizacija na učešće u ovoj trci odlazi za podršku aktivnostima suzbijanja bolesti zavisnosti koje sprovodi NVO Novi početak.

Udruženje roditelja djece i mladih sa teškoćama i smetnjama u razvoju – Zvijezda: Ovo udruženje može koristiti usluge organizacije u promociji njihovih aktivnosti, pripremu i implementaciju projektnih predloga organizaciji edukativnih programa i radionica, te pomoći u prikupljanju sredstava za njihove potrebe.

Zeleni Kolašin – udruženje građana posvećeno očuvanju prostora kao najveće vrijednosti jedne zajednice. Udruženje je do sada koristilo uslug klastera u pripremi i implementaciji projektnih predloga iz oblasti zaštite prostora sa akcentom na urbano gradsko jezgro Kolašina.

Indirektni korisnici:

Lokalna zajednica: Cijela lokalna zajednica u opštini Kolašin indirektno koristi usluge organizacije "Klasterska Inicijativa" kroz unapređenje ruralnog razvoja, bolje turističke mogućnosti, očuvanje prirodne sredine i poboljšanje ekonomske situacije.

Turisti: Turisti koji posjećuju sjevernu Crnu Goru mogu indirektno koristiti usluge organizacije kroz bolju promociju i razvoj turističkih sadržaja, što im omogućava ugodniji boravak i autentično iskustvo.

Državne institucije: Državne institucije u Crnoj Gori mogu indirektno koristiti usluge organizacije "Klasterska Inicijativa" kroz podršku ruralnom razvoju i unapređenju ekonomije u sjevernom dijelu zemlje, što doprinosi širem društvenom i ekonomskom napretku.

8. Ključne problemske oblasti

Ruralni Razvoj:

Program ruralnog razvoja usmeren je na unapređenje ekonomskih, socijalnih i infrastrukturnih uslova u ruralnim područjima severne Crne Gore kroz inovativne pristupe. Organizacija podržava lokalne inicijative i projekte koji primenjuju nove tehnologije i metode za razvoj poljoprivrede, seoskih domaćinstava, turizma i drugih ruralnih sektora. Cilj je stvoriti održivu i raznoliku ruralnu ekonomiju koja koristi inovacije za poboljšanje kvaliteta života stanovništva i smanjenje odlaska mladih iz sela.

Inovacije i Tehnološki Razvoj:

Ova programska oblast fokusira se na implementaciju inovativnih rešenja i tehnologija u različitim sektorima severne Crne Gore kako bi se postigao održiv razvoj. Organizacija podržava projekte koji primenjuju najnovije tehnologije, kao što su digitalizacija, pametna poljoprivreda, IoT (Internet of Things) i obnovljivi izvori energije. Cilj je stvoriti inovativno okruženje koje podstiče kreativnost i tehnološki napredak, poboljšava efikasnost i produktivnost, te omogućava lokalnim zajednicama da budu konkurentnije i otpornije na izazove modernog doba. Kroz edukaciju i podršku u primeni novih tehnologija, organizacija teži da unapredi životni standard stanovništva i stvori uslove za dugoročnu održivost.

Turizam i Promocija Destinacije:

Ova programska oblast fokusira se na promociju turističkih potencijala severne Crne Gore kroz kreativne i digitalne strategije. Organizacija radi na kreiranju inovativnih turističkih paketa, korišćenju novih tehnologija za promociju kulturne baštine, prirodnih lepota i tradicionalne kulture. Cilj je privući veći broj turista, produžiti sezonu i osigurati održiv turizam koji koristi lokalnoj zajednici i očuvanju prirode.

Ekološka Svest i Zaštita Životne Sredine:

Organizacija se bavi podizanjem svesti o značaju očuvanja prirodnog okruženja i zaštiti ekosistema u sjevernom dijelu Crne Gore koristeći inovativne pristupe i tehnologije. Program uključuje edukaciju lokalnog stanovništva o ekološkim pitanjima kroz digitalne platforme, organizaciju akcija čišćenja koristeći moderne metode, zaštitu reka i šuma te promociju održivih praksi u poljoprivredi i turizmu.

Razvoj Preduzetništva i Podrška Malim Biznisima:

Cilj ove programske oblasti je podržati lokalne preduzetnike i male biznise u severnom delu Crne Gore kroz inovativne alate i metode. Organizacija pruža konsultantske usluge, obuku i mentorstvo koristeći digitalne platforme kako bi unaprijedila poslovne kapacitete i konkurentnost malih biznisa. Potiče se inovativnost i preduzetnički duh kako bi se stvorili novi poslovni modeli i radna mjesta, koristeći najnovije tehnologije i trendove.

Inkluzija i Socijalna Podrška:

Ova programska oblast fokusira se na podršku socijalno ugroženim grupama kroz inovativne programe i digitalne alate za osiguravanje njihove inkluzije u društvo. Organizacija radi sa NVO "Novi Početak" i Udruženjem roditelja dece i mladih sa teškoćama i smetnjama u razvoju - "Zvijezda" kako bi osigurala pristup obrazovanju, zdravstvenim uslugama i socijalnoj podršci koristeći inovativne pristupe i tehnologije za unapređenje kvaliteta života.

Kroz ove ključne programske oblasti, "Klasterska Inicijativa" nastoji ostvariti svoju misiju poticanjem ruralnog razvoja, turizma, preduzetništva i zaštite životne sredine na sjeveru Crne Gore, te jačati suradnju i koordinaciju s relevantnim udruženjima i državnim institucijama.

9. Strateški i operativni ciljevi

Strateški ciljevi na koje će organizacija usmjeriti svoju pažnju u narednih 5 godina su:

Strateški cilj 1 – Diversifikacija ruralne ekonomije: Povećati raznolikost ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima sjeverne Crne Gore kroz podršku razvoju poljoprivrede, turizma i malih preduzeća u cilju stvaranja održivih izvora prihoda za lokalno stanovništvo.

- Osavremenjavanje opreme za proizvodnju na poljoprivrednim gazdinstvima i malim pogonima za preradu.
- Organizacija obuka i radionica za lokalne preduzetnike i poljoprivrednike.
- Pružanje konsultantske podrške u razvoju poslovnih planova i pristupu finansijskim sredstvima.

Strateški cilj 2 : Unapređenje turističkih kapaciteta: Povećati broj turista koji posjećuju sjevernu Crnu Goru, te prodžljiti turističku sezonu kroz promociju prirodnih ljepota, kulturne baštine i održivih turističkih ponuda. Cilj je doprinijeti ekonomskom razvoju i poboljšanju infrastrukture u turističkim destinacijama.

- Razvoj digitalnih alata za promociju turističkih potencijala sjeverne Crne Gore.
- Organizacija događaja i manifestacija za privlačenje turista tokom čitave godine.
- Saradnja sa lokalnom Turističkom organizacijom u cilju identifikacije potreba i unapređenja turističke ponude.

Strateški cilj 3: Jačanje ekološke svijesti i zaštita prirode: Podići svijest lokalnog stanovništva o važnosti zaštite životne sredine i prirodnih resursa, te aktivno doprinijeti očuvanju prirodnih ekosistema, rijeka i šuma na sjeveru Crne Gore.

- Organizacija edukativnih programa i radionica o važnosti očuvanja prirode i pravilnom tretiranju otpada.
- Podrška lokalnim inicijativama za čišćenje i zaštitu okoliša.
- Inicijativa za proglašenje djelova opštine Kolašin za zaštićena područja sa različitim stepenom zaštite.

Strateški cilj 4: Podrška socijalno ugroženim grupama: Pružiti adekvatnu socijalnu podršku i inkluziju socijalno ugroženim grupama, posebno u partnerstvu s NVO "Novi Početak" i Udruženjem roditelja djece i mladih sa teškoćama i smetnjama u razvoju - "Zvijezda". Cilj je poboljšati kvalitet života i ravnopravnost šansi za ove populacije.

- Pružanje podrške i resursa za programe i aktivnosti NVO "Novi Početak" i Udruženja "Zvijezda".
- Organizacija zajedničkih događaja i kampanja kako bi se povećala svijest o potrebama ovih grupa.
- Saradnja s lokalnim vlastima i drugim organizacijama kako bi se stvorila sinergija u pružanju pomoći.

Strateški cilj 5: Unapređenje internih kapaciteta organizacije : Unapređenje internih kapaciteta organizacije je strategijski cilj koji se odnosi na poboljšanje sposobnosti organizacije da efikasno i efektivno ostvaruje svoje zadatke i postiže svoje ciljeve. Interni kapaciteti uključuju resurse,

procesu, tehnologiju, znanje i ljudske resurse koji omogućavaju organizaciji da funkcioniše na najbolji način i da se prilagodi promenama u okruženju.

Evaluacija trenutnih kapaciteta i identifikacija oblasti za unapređenje:

- Prvi korak u postizanju ovog cilja je detaljna procena trenutnih kapaciteta organizacije. To može uključivati analizu ljudskih resursa, postojećih tehnoloških rešenja, upravljanja procesima i strukturu organizacije. Ova procena pomoći će u identifikaciji slabih tačaka i oblasti koje zahtevaju unapređenje. Na osnovu dobijenih podataka, definišće se prioritete i ključne oblasti za intervenciju.
- Razvoj i sprovođenje obuke i edukacija za zaposlene: Svestrano i stalno usavršavanje zaposlenih igra ključnu ulogu u jačanju internih kapaciteta organizacije. Planiraće se odgovarajuće obuke i edukacije kako bi se poboljšala stručnost i veštine zaposlenih u svim relevantnim oblastima. Ovo može uključivati tehničke obuke za upotrebu novih tehnologija, razvoj veština liderstva i timskog rada, kao i obuke usmerene na unapređenje specifičnih procesa i operacija organizacije.
- Implementacija novih tehnologija i optimizacija poslovnih procesa: Uvođenje novih tehnologija i optimizacija poslovnih procesa mogu značajno povećati efikasnost i produktivnost organizacije. Identifikovane slabosti u postojećim sistemima i procesima rešavaju se primenom odgovarajućih tehnoloških rešenja i promenama u načinu rada. To može uključivati automatizaciju rutinskih zadataka, digitalizaciju poslovnih procesa, uvođenje softverskih alata za bolje upravljanje projektima i unapređenje sistema za praćenje performansi organizacije.

Strateški cilj 6 – Inovacije i tehnološki razvoj: Implementacija inovativnih rešenja i tehnologija u različitim sektorima severne Crne Gore kako bi se postigao održiv razvoj. Cilj je stvoriti inovativno okruženje koje podstiče kreativnost i tehnološki napredak, poboljšava efikasnost i produktivnost, te omogućava lokalnim zajednicama da budu konkurentnije i otpornije na izazove modernog doba.

- Podrška projektima koji primenjuju digitalizaciju, pametnu poljoprivredu, IoT i obnovljive izvore energije.
- Edukacija lokalnog stanovništva o novim tehnologijama i njihovoj primjeni.
- Saradnja sa tehnološkim kompanijama i istraživačkim institucijama na implementaciji inovativnih rešenja.

CLUSTER
INITIATIVE

10. Program rada

STRATEŠKI CILJ 1: Diversifikacija ruralne ekonomije

Operativni cilj 1.1. Osavremenjavanje opreme za proizvodnju na poljoprivrednim gazdinstvima i malim pogonima za preradu.

Rezultat 1.1.1. Nabavljena savremena oprema za proizvodnju na poljoprivrednim gazdinstvima i malim pogonima za preradu.

Aktivnosti	Indikatori	Izvori verifikacije	Odgovornost	Vremenski okvir	Sredstva
Aktivnost 1.1.1.1. Organizacija sastanka sa predstavnicima udruženja proizvođača radi identifikacije neophodne opreme.	<ul style="list-style-type: none"> Organizovana dva sastanka sa predstavnicima Udruženja proizvođača sira i voćnih rakija.; Sastanku prisustvovalo najmanje 15 učesnika.	<ul style="list-style-type: none"> - fotografije - lista prisutnih - zaključci sa sastanka	Izvršni direktor	I kvartal 2025.	200 EUR
Aktivnost 1.1.1.2. Pronalaženje odgovarajućeg javnog poziva i donatora radi pribavljanja opreme neophodne za osavremenjavanje procesa proizvodnje.	<ul style="list-style-type: none"> Aplicirano na najmanje tri javna poziva za nabavku odgovarajuće opreme za udruženja proizvođača	<ul style="list-style-type: none"> - ugovor sa donatorom - Izveštaji o sprovedenim aktivnostima	Izvršni direktor	II kvartal 2025.	2.000 EUR
Aktivnost 1.1.1.3. Pružanje administrativne podrške prilikom prikupljanja dokumentacije za konkurisanje za IPARD javni poziv za nabavku opreme na individualnim gazdinstvima	<ul style="list-style-type: none"> Pružena podrška najmanje 10 poljoprivrednih proizvođača u pripremi dokumentacije za apliciranje za IPARD.	<ul style="list-style-type: none"> - Ugovor sa IPARD-om	Izvršni direktor	II kvartal 2025.	500,00 EUR

Operativni cilj 1.2. Organizacija obuka i radionica za lokalne preduzetnike i poljoprivrednike.					
Rezultat 1.2.1. Organizovane obuke o savremenim tehnologijama proizvodnje, pozitivnim iskustvima i dobrim praksima					
Aktivnost 1.1.2.1. Organizacija obuka o savremenim tehnologijama proizvodnje, pozitivnim iskustvima i dobrim praksima	<ul style="list-style-type: none"> organizovana minimum 10 obuka 100 poljoprivrednika uzelo učešće 	<ul style="list-style-type: none"> - lista učesnika - fotografije - evalucionni listovi 	Izvršni direktor	III kvartal 2025.	3.000,00 EUR
Operativni cilj 1.3. Pružanje konsultantske podrške u razvoju poslovnih planova i pristupu finansijskim sredstvima					
Rezultat 1.3.1. Napisani poslovni i investicionih planovi za podršku početnicima u biznisu i preduzetnicima koji žele da unaprijede postojeći biznis.					
Aktivnost 1.3.1.1. Priprema biznis planova zainteresovanim početnicima u biznisu i preduzetnicima koji žele da unaprijede svoje poslovanje.	<ul style="list-style-type: none"> napisano najmanje 25 biznis planova 	<ul style="list-style-type: none"> -biznis planovi -izvještaji o impelementaciji 	Izvršni direktor	III kvartal 2025.	2.000,00 EUR
Operativni cilj 1.3. Povezivanje turističkog i ugostiteljskog sektora i promocija ruralnog turizma					
Rezultat 1.3.1. Implementiran projekat u oblasti ruralnog turizma					
Aktivnost 1.3.1.1. Osmišljavanje i implementacija projekta u oblasti ruralnog turizma sa naglaskom na osposobljavanje starih seoskih kuća za pružanje usluga smještaja na selu.	<ul style="list-style-type: none"> Podržano najmanje 10 seoskih domaćinstava 	<ul style="list-style-type: none"> -ugovor sa donatorom - Izvještaji o sprovedenim aktivnostima 	Izvršni direktor	I kvartal 2025.	2.000,00 EUR
				Ukupno:	9.700,00 EUR

STRATEŠKI CILJ 2: Unapređenje turističkih kapaciteta					
Operativni cilj 2.1. Razvoj digitalnih alata za promociju turističkih potencijala sjeverne Crne Gore					
Rezultat 2.1.1. Razvijen najmanje jedan digitalni alat za unapređenje promocije turističkih sadržaja					
Aktivnosti	Indikatori	Izvori verifikacije	Odgovornost	Vremenski okvir	Sredstva
Aktivnosti 2.1.1.1 Organizacija sastanka sa predstavnicima turističkog sektora identifikovanje izazova sa kojima su suočeni u oblasti marketinga i digitalizacije usluga.	<ul style="list-style-type: none"> Organizovana najmanje dva sastanka Učešće uzelo najmanje 30 predstavnika turističke privrede 	<ul style="list-style-type: none"> Fotografije Liste prisutnih 	Izvršni direktor	I kvartal 2026.	500,00 EUR
Aktivnost 2.1.1.2 Pronalaženje donatora i kreiranje alata za unapređenje digitalnih sevisa turističkih poslenika.	<ul style="list-style-type: none"> Kreirana najmanje jedna aplikacija podrške turističkoj privredi Kolašina. 	<ul style="list-style-type: none"> Ugovor o donaciji Izveštaj o sporvedenim aktivnostima 	Izvršni direktor	II kvartal 2026.	5.000,00 EUR
Operativni cilj 2.2. Organizacija događaja i manifestacija za privlačenje turista tokom čitave godine.					
Rezultat 2.2.1. Kreirane manifestacije koje privlače turisti tokom čitave godine					
Aktivnosti 2.2.1.1. Osmišljavanje i organizacija manifestacija koje privlače različite profile turista tokom čitave godine.	<ul style="list-style-type: none"> Osmišljena i kreirana najmanje jedna turistička manifestacija 	<ul style="list-style-type: none"> Fotografije Ugovori sa sponzorima Novinski članci 	Izvršni direktor	I kvartal 2026	2.500,00 EUR
Operativni cilj 2.3 : Saradnja sa lokalnom Turističkom organizacijom u cilju identifikacije potreba i unapređenja turističke ponude.					
Rezultat 2.3.1. Implementiran zajednički projekat sa lokalnom Turističkom organizacijom.					
Aktivnost 2.2.1.2. Osmišljavanje i implementiranje jednog	<ul style="list-style-type: none"> Implementiran jedan zajednički projekat 	<ul style="list-style-type: none"> Memorandum o saradnji Novinski članci 	Izvršni direktor	III kvartal 2026	5.000,00 EUR

zajedničkog projekta sa lokalnom Turističkom organizacijom.					
				UKUPNO	13.000,00 EUR
STRATEŠKI CILJ 3: Jačanje ekološke svijesti i zaštita prirode					
Operativni cilj 3.1. Organizacija edukativnih programa i radionica o važnosti očuvanja prirode i pravilnom tretiranju otpada					
Rezultat 3.1.1. Unapređenje svijesti o značaju zaštite prirode i pravilnog odlaganja otpada.					
Aktivnosti	Indikatori	Izvori verifikacije	Odgovornost	Vremenski okvir	Sredstva
Aktivnosti 3.1.1.1 Organizacija radionica, seminara i okruglih stolova o značaju očuvanja prirode i selekciji otpada.	<ul style="list-style-type: none"> Organizovano 10 radionica Organizovana 2 seminara Organizovan jedan okrugli sto Učešće uzelo preko 100 prisutnih 	<ul style="list-style-type: none"> Fotografije Liste prisutnih 	Izvršni direktor	II kvartal 2025.	500,00 EUR
Operativni cilj 3.2. Podrška lokalnim inicijativama za zaštitu prostora					
Rezultat 3.2.1. Kreirane manifestacije koje privlače turisti tokom čitave godine					
Aktivnosti 3.2.1.1. Podrška lokalnim inicijativa koje imaju za cilj zaštitu prostora i ograničenje divlje i nekontrolisane gradnje na teritoriji opštine Kolašin.	<ul style="list-style-type: none"> Finansijski i logistički podržana najmanje jedna takva inicijativa lokalnog stanovništva. 	<ul style="list-style-type: none"> Fotografije Ugovori sa sponzorima Novinski članci 	Izvršni direktor	II kvartal 2025..	3.000,00 EUR
Operativni cilj 3.3 : Inicijativa za proglašenje djelova opštine Kolašin za zaštićena područja sa različitim stepenom zaštite.					
Rezultat 3.3.1. Zaštićena najmanje tri područja na teritoriji opštine Kolašin					
Aktivnost 3.3.1.1.	<ul style="list-style-type: none"> Organizovana četiri sastanka sa 	<ul style="list-style-type: none"> Fotografije Liste prisutnih 	Izvršni direktor	II kvartal 2025.	10.000,00 EUR

Identifikacija područja koja predstavljaju izuzetna prirodna staništa pogodna za zaštitu..	predstavnicima lokalne uprave i lokalnim stanovništvom o mogućnostima zaštite pojedinih prirodnih predjela.				
Aktivnost 3.3.1.2 Pokretanje inicijative u saradnji sa lokalnim stanovništvom i nadležnim opštinskim službama za zaštitu prirodnih predjela.	<ul style="list-style-type: none"> Pokrenute najmanje dvije inicijative za zaštitu prirodnih predjela određenim stepenom zaštite u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode. 	<ul style="list-style-type: none"> Novinski članci Izveštaj 	Izvršni direktor	IV kvartal 2025.	3.000,00 EUR
Aktivnost 3.3.1.3 Pronalaženje donatora i pružanje finansijske i ekspertske podrške inicijativama za zaštitu prirode.	<ul style="list-style-type: none"> Implementirana tri projekta iz ove oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> Ugovor o donaciji Novinski članci Izveštaj o sprovedenim aktivnostima 	Izvršni direktor	I kvartal 2025.	2.000,00 EUR
				UKUPNO	18.500,00 EUR
STRATEŠKI CILJ 4: Podrška socijalno ugroženim grupama:					
Operativni cilj 4.1. Pružanje podrške i resursa za programe i aktivnosti NVO "Novi Početak" i Udruženja "Zvijezda".					
Rezultat 4.1.1. Poboljšanje položaja ranjivih grupa kroz različite kampanje i projektne aktivnosti					
Aktivnosti	Indikatori	Izvori verifikacije	Odgovornost	Vremenski okvir	Sredstva
Aktivnosti 4.1.1.1 Identifikacija oblasti u kojima se može ostvariti saradnja sa organizacijama koje se bave zaštitom prava ranjivih grupa	<ul style="list-style-type: none"> Organizovani redovni mjesečni sastanci na kojima se razgovara o individualnim potrebama organizacija 	<ul style="list-style-type: none"> Fotografije Liste prisutnih 	Izvršni direktor	III kvartal 2026.	500,00 EUR
Aktivnost 4.1.1.2	<ul style="list-style-type: none"> Kreirano najmanje pet projektnih aplikacija 	<ul style="list-style-type: none"> Ugovor o donaciji 	Izvršni direktor	IV kvartal 2026.	1.000,00 EUR

Pružanje ekspertske i tehničke podrške u implementaciji i pisanju projekata u ovoj oblasti		<ul style="list-style-type: none"> Izveštaj o sprovedenim aktivnostima 			
Operativni cilj 4.2. Organizacija zajedničkih događaja i kampanja kako bi se povećala svijest o potrebama ovih grupa.					
Rezultat 4.2.1. Unapređenje svijesti lokalnog stanovništva o specifičnim potrebama ranjivih grupa.					
Aktivnosti 4.2.1.1. Organizovanje seminara, radionica i okruglih stolova koji imaju cilj povećanje svijesti lokalne zajednice o specifičnim potrebama ranjivih grupa (djeca i mladi sa posebnim potrebama, bivši zavisnici)	<ul style="list-style-type: none"> Organizovano 10 radionica Organizovana 2 seminara Organizovan jedan okrugli sto Učešće uzelo preko 100 prisutnih. 	<ul style="list-style-type: none"> Fotografije Ugovori sa sponzorima Novinski članci Liste prisutnih 	Izvršni direktor	I kvartal 2026.	2.000,00 EUR
Operativni cilj 4.3 : Saradnja s lokalnim vlastima u cilju unapređenja prostornih i tehničkih kapaciteta organizacija.					
Rezultat 4.3.1. Unapređenje položaja lokalnih organizacija koje se bave zaštitom prava ranjivih grupa					
Aktivnost 4.3.1.1. Inicijative prema lokalnoj upravu i cilju obezbjeđivanja prostornih kapaciteta za rad organizacija.	<ul style="list-style-type: none"> Podnijete zajedničke inicijative za rješavanje prostornih potreba organizacija civilnog društva koje rade sa ranjivim grupama 	<ul style="list-style-type: none"> Fotografije Liste prisutnih 	Izvršni direktor	II kvartal 2026.	500,00 EUR
Aktivnost 4.3.1.2 Nabavljanje tehničkih sredstava neophodnih za rad organizacija	<ul style="list-style-type: none"> Nabavljena tehnička sredstva (kompjuteri, lap-topovi, štampači, pomagala za djecu sa posebnim potrebama) 	<ul style="list-style-type: none"> Novinski članci Izveštaj 	Izvršni direktor	III kvartal 2026.	1.000,00 EUR
Aktivnost 4.3.1.3. Pokretanje inicijative za Otvaranje Dnevnog boravka za djecu i mlade sa teškoćama i smetnjama u razvoju.	<ul style="list-style-type: none"> Otvoren dnevni centar za djecu i mlade sa teškoćama i smetnjama u razvoju. 	<ul style="list-style-type: none"> Ugovor o donaciji Izveštaj o sprovedenim aktivnostima Fotografije 	Izvršni direktor	IV kvartal 2026.	1.000,00 EUR

UKUPNO

6.000,00 EUR

STRATEŠKI CILJ 5: Unapređenje internih kapaciteta organizacije**Operativni cilj 5.1. Procjena internih kapaciteta organizacije****Rezultat 5.1.1.** Internom evaluacijom identifikovane slabosti organizacije

Aktivnosti	Indikatori	Izvori verifikacije	Odgovornost	Vremenski okvir	Sredstva
<p>Aktivnosti 5.1.1.1</p> <p>Izvršiti detaljnu analizu internih kapaciteta organizacije. To uključuje sprovođenje intervjua sa zaposlenima, analizu poslovnih procesa, pregled tehnoloških sistema i upotrebu drugih relevantnih metoda istraživanja. Na osnovu prikupljenih podataka, identifikovati oblasti koje zahtevaju unapređenje, kao i potencijalne izvore problema.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Detaljna analiza trenutnih kapaciteta organizacije • Identifikacija ključnih oblasti za unapređenje • Prioriteti za intervenciju jasno definisani 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisnici sa internih sastanaka 	Izvršni direktor	I kvartal 2027.	500,00 EUR

Operativni cilj 5.2. Razvoj i sprovođenje obuke i edukacija za zaposlene**Rezultat 5.2.1.** Zaposleni stekli neophodna znanja i iskusta

<p>Aktivnosti 5.2.1.1.</p> <p>Identifikovati potrebe za obukom i usavršavanjem zaposlenih. To može biti postignuto kroz interne procene veština, povratne informacije od menadžera i radnika, kao i analizu ključnih oblasti koje zahtevaju dodatnu stručnost. Na osnovu ovih saznanja, razviti plan obuka koji će uključivati različite formate, kao što su radionice, online kursevi, mentorstvo i vanjske obuke, kako bi se osiguralo da</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zaposleni sa poboljšanim veštinama i znanjima • Povećana sposobnost zaposlenih da se nose sa izazovima u radnom okruženju • Veći nivo motivacije i angažovanosti zaposlenih 	<ul style="list-style-type: none"> • Plan unapređenja internih kapaciteta organizacije 	Izvršni direktor	II kvartal 2027.	2.000,00 EU
---	---	---	------------------	------------------	-------------

zaposleni steknu relevantna znanja i veštine.					
Operativni cilj 5.3 : Implementacija novih tehnologija i optimizacija procesa rada					
Rezultat 5.3.1. Donešen Plan optimizacije procesa rada					
Aktivnost 5.3.1.1. Identifikovati oblasti u poslovnim procesima koje zahtevaju optimizaciju i uvođenje novih tehnologija. Ovo može biti postignuto kroz analizu postojećih procesa, identifikaciju uskih grla i upoređivanje sa najboljim praksama u industriji. Zatim, implementirati odgovarajuće tehnološke rešenja i promene u poslovnim procesima. Ovo može uključivati automatizaciju, korišćenje softverskih alata za bolje upravljanje projektima i unapređenje sistema za praćenje performansi.	<ul style="list-style-type: none"> • Poboljšana efikasnost poslovnih procesa • Povećana produktivnost organizacije • Bolje upravljanje i praćenje ključnih performansi 	<ul style="list-style-type: none"> • Plan optimizacije procesa rada 	Izvršni direktor	III - IV kvartal 2027.	500,00 EUR
				UKUPNO	3.000,00 EUR
Strateški cilj 6 – Inovacije i tehnološki razvoj					
6.1. Operativni cilj: Podrška projektima koji primenjuju digitalizaciju, pametnu poljoprivredu, IoT i obnovljive izvore energije.					
6.1.1. Rezultat: Izvršena nadogradnja sistema aplikacije lokalno.me					
Aktivnosti	Indikatori	Izvori verifikacije	Odgovornost	Vremenski okvir	Sredstva
Aktivnost 6.1.1.1. Kreirana tehnička specifikacija i obezbijedena sredstva za update aplikacije lokalno.me. Update će omogućiti registraciju poljoprivrednih gazdinstava, zanatlija, prodavaca suvenira i domaće hrane da predstave svoju ponudu.	<ul style="list-style-type: none"> • registrovano najmanje 25 poljoprivrednih proizvođača • registrovano 10 suvenirnica • registrovano 10 proizvođača domaće hrane • registrovano 5 zanatlija 	<ul style="list-style-type: none"> • statistički podaci iz aplikacije 	Izvršni direktor	I kvartal 2027.	4.000,00 EUR

6.2. Uspostavljanje inovacionih centara i coworking prostora kako bi se omogućilo lokalnim preduzetnicima i startapovima da koriste moderne tehnologije i infrastrukturu za razvoj svojih projekata.					
6.2.1. Rezultat: Otvaranje Inovativnog centra za razvoj sjevera					
Aktivnost 6.2.1.1.					
Otvaranje Inovativnog centra za razvoj sjevera sa ciljem da postane ključni akter u podsticanju ekonomskog rasta i održivog razvoja Kolašina i sjevera Crne Gore. Misija Centra je podsticanje održivog razvoja sjevera, kroz inovativne projekte, podršku preduzetnicima, turističkim inicijativama i poljoprivrednicima.	<ul style="list-style-type: none"> • obezbijeden prostor za Inovativni centar za razvoj sjevera • otpočet rad konsultanata u centru 	<ul style="list-style-type: none"> • liste korisnika • fotografije • website 	Izvršni direktor	II kvartal 2027.	10.000,00 EUR
6.3. Operativni cilj: Edukacija lokalnog stanovništva o novim tehnologijama i njihovoj primeni.					
6.3.1. Rezultat: Organizovane dvije radionice namijenjene korišćenju aplikacije lokalno.me					
Aktivnost 6.3.1.1.					
Organizacija dvije radionice na kojima će poljoprivrednim proizvođačima, zanatlijama i proizvođačima domaće hrane biti pojašnjene prednosti korišćenja aplikacije lokalno.me. Pored toga korisnici će biti sprovedeni kroz postupak registracije i načinu korišćenja aplikacije.	<ul style="list-style-type: none"> • najmanje 25 potencijalnih korisnika uzelo učešće na radionicama 	<ul style="list-style-type: none"> • liste korisnika • fotografije • website 	Izvršni direktor	III kvartal 2027.	1.500,00 EUR
6.4. Operativni cilj: Ostvarivanje saradnje sa tehnološkim kompanijama u cilju razvoja pametnih sistema upravljanja prirodnim resursima					
6.4.1. Rezultat: Potpisan memorandum o saradnju i započet projekat kriranja sistema za praćenje kvaliteta zemljišta i voda.					
Aktivnost 6.4.1.1.					
Uvođenje pametnih sistema za upravljanje prirodnim resursima, kao	<ul style="list-style-type: none"> • započeto sa razvojem najmanje jednog inovativnog projekta, 	<ul style="list-style-type: none"> • potpisan Memorandum o saradnji • Odluka o izboru operativnog tima 	Izvršni direktor	I kvartal 2027.	10.000,00

<p>što su sistemi za navodnjavanje zasnovani na IoT tehnologiji, senzori za praćenje kvaliteta zemljišta i vode, te dronovi za monitoring poljoprivrednih površina. Ovi sistemi će omogućiti efikasnije korišćenje resursa, smanjenje troškova i povećanje prinosa, što će doprineti održivosti i konkurentnosti lokalne poljoprivrede.</p>		<ul style="list-style-type: none"> kreirana tehnička specifikacija i budžet projekta 			
				UKUPNO	25.500,00
				UKUPNO II	75.700,00 eur

11. FINANSIJSKI ASPEKTI POSLOVANJA

U narednoj tabeli dat je pregled planiranih opštih i zajedničkih izdataka NVO Klasterska Inicijativa koji su nužni za bazično funkcionisanje organizacije (zarade zaposlenih, upravljanje, redovno održavanje objekta i opreme, snabdijevanje električnom energijom, vidljivost organizacije, zakonske obaveze osiguranja, zaštite na radu, servisiranja opreme).

Kategorija izdataka za 2025.	Iznos
Izdaci za bruto zarade zaposlenih i naknade	8.000,00
Izdaci za konsultantske usluge i ugovore o djelu	5.000,00
Izdaci za službena putovanja	750,00
Izdaci za osiguranje zaposlenih	500,00
Izdaci za sredstva za higijenu i čišćenje	300,00
Izdaci za kancelarijski materijal	400,00
Izdaci za telekomunikacione usluge	200,00
Izdaci za gorivo	200,00
Izdaci za električnu energiju	400,00
Izdaci za održavanje prostora i opreme za Inovativni centar za razvoj sjevera (ICDN)	200,00
Izdaci za sitni i potrošni materijal	200,00
Izdaci za sitni i potrošni materijal za rad ICDN	100,00
Izdaci za izradu i štampu promotivnog materijala	1.500,00
Izdaci za oglašavanje i marketing	200,00
Izdaci za provizije	150,00
Izdaci za PTT usluge i takse	100,00
Izdaci za reprezentaciju	200,00
Ostali nepredviđeni izdaci	500,00
UKUPNO:	18.400,00

Izvor finansiranja 2025.	Iznos
Opština Kolašin	5.000,00
Ministartvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	5.000,00
Eko-fond	11.800,00
Help	23.700,00
European Endowment for Democracy (EED)	25.000,00
Eco Innovation and Circular Economy Ecosystem EICEE	26.500,00
UKUPNO	97.000,00

12. Praćenje i procjena uspješnosti Programa rada

Za praćenje realizacije Programa rada odgovoran je **izvršni direktor**. Na godišnjem nivou će se raditi izvještaji izvještaj o ralizaciji plana i isti se dostavljati Skupštini organizacije na usvajanje. Izvještaji će sadržati podatke o stepenu ostvarenje i predstavljati osnovu za produžetak statusa subjekta koji pruža podršku inovacionoj infrastrukturi u skladu sa Zakonom.

13. Strategija komunikacije na period od 3 godine

1. Identifikacija ciljne publike:

Definisati ključne ciljne grupe, uključujući postojeće i potencijalne članice klastera, lokalne i nacionalne vlasti, industrijske udruženja, akademske institucije, investitore i medije.

2. Definisanje ključnih poruka:

Razviti jasne i dosledne ključne poruke koje ističu vrednost i koristi pristupanja klasteru. Naglasiti prednosti saradnje, deljenja resursa i mogućnosti unapređenja konkurentnosti kroz zajedničke inicijative.

3. Izbor kanala komunikacije:

Identifikovati efikasne komunikacione kanale za svaku ciljnu grupu. Ovo može uključivati veb-stranicu klastera, društvene mreže, e-poštu, organizovanje događaja, radionica, panel diskusija i medijske nastupe.

4. Partnerstva i saradnja:

Razmotriti partnerstva sa relevantnim medijima, industrijskim udruženjima i drugim organizacijama kako bi se proširila vidljivost i uticaj klastera.

5. Kontinuirana evaluacija i prilagođavanje:

Redovno meriti efikasnost komunikacijskih napora i prilagoditi strategiju kako bi se postigla maksimalna efikasnost i postigli ciljevi klastera.

13.1. Ciljevi strategije komunikacije

Ciljevi strategije komunikacije:

1. Povećanje broja novih članica klastera: Mereno kroz broj novih kompanija koje se pridružuju klasteru tokom perioda sprovođenja strategije komunikacije.
2. Povećanje učesća članica u zajedničkim projektima i inicijativama: Mereno kroz broj projekata i aktivnosti u kojima učestvuju članice klastera, kao i postignute rezultate ovih aktivnosti.
3. Podizanje svesti o klasteru među relevantnim akterima: Mereno kroz broj pominjanja klastera u medijima, prisustvo na društvenim mrežama i angažovanje u događajima i konferencijama.

4. Povećanje finansijske podrške i investicija u projekte klastera: Mereno kroz povećanje sredstava koja se ulažu u zajedničke projekte i inicijative klastera.

5. Jačanje reputacije klastera kao ključnog aktera u industriji: Mereno kroz anketiranje članica i drugih relevantnih aktera o percepciji i vrednosti klastera u industriji.

13.2. Zainteresovane strane

Zainteresovane strane/ciljane javnosti	Interno	Eksterno
Mediji		x
Donatori		x
Članice orgnaizacije/klastera	x	

13.3. Poruke i kanali komunikacije

Ključne poruke - interne javnosti	Kanali komunikacije
Zajedno jačamo konkurentnost:	<p>Interna e-pošta: Redovna elektronska pošta može se koristiti za slanje važnih obaveštenja, vesti o događajima, rezultatima projekata i drugim informacijama relevantnim za članove klastera.</p> <p>Intranet ili interni portal: Stvaranje interne mreže za članove klastera omogućava lako deljenje informacija, dokumenata, resursa i veština između članica.</p> <p>Redovni sastanci i konferencije: Organizovanje redovnih sastanaka, radionica i konferencija omogućava direktan kontakt između članica klastera i olakšava razmenu iskustava i ideja.</p> <p>Zatvorene grupe na društvenim mrežama: Kreiranje zatvorenih grupa na društvenim mrežama pruža priliku za brzu i neformalnu komunikaciju među članovima klastera.</p> <p>Newsletteri: Periodično slanje newslettera sa ključnim informacijama o aktuelnostima, projektima i dešavanjima u klasteru.</p>
Razmena iskustava i sinergija:	
Pristup novim poslovnim prilikama	
Unapređenje stručnosti i znanja	
Ključne poruke - eksterne javnosti	Kanali komunikacije
Klasterska Inicijativa - motor ekonomskog rasta	<p>Veb-stranica: Imati profesionalno dizajniranu i informativnu veb-stranicu koja predstavlja Klaster i pruža relevantne informacije o njegovim aktivnostima, članovima i postignućima.</p>
Inovacija kroz saradnju	

Otvoreni za partnerstva:	Društvene mreže: Aktivna prisutnost na popularnim društvenim mrežama (Facebook, Twitter, LinkedIn, Instagram i druge) omogućava brzu i efikasnu komunikaciju sa širom publikom.
Doprinos zajednici	
Transparentnost i odgovornost	
	<p>Medijski odnosi: Razvijanje odnosa sa novinarima i medijima kako bi se osiguralo redovno objavljivanje članaka, izveštaja i intervjua vezanih za Klaster i njegove aktivnosti.</p> <p>Press konferencije i događaji: Organizacija press konferencija i događaja na kojima se može predstaviti rad i dostignuća klastera, te privući pažnja medija i javnosti.</p> <p>Publikacije i izveštaji: Izrada publikacija, beležaka i izveštaja o postignućima i uticaju Klastera na industriju i lokalnu zajednicu.</p> <p>E-mail kampanje: Korišćenje ciljanih e-mail kampanja kako bi se informisali potencijalni donatori i zainteresovane organizacije o Klasteru i mogućnostima saradnje.</p>

14. ISKUSTVO U IMPLEMENTACIJI PROJEKATA 2019-2024.

Naziv projekta	Donator	Iznos sredstava (EUR)
Zaštita oznake porijekla Kolašinskog lisnatog sira"	Opština Kolašin	4.500,00
Unapređenje organizacionih kapaciteta lokalne klasterse organizacije	Opština Kolašin	5.500,00
Preduzetništvo za mlade – Uključi se i ti!	Beogradska Otvorena Škola	6.773,00
Očistimo naš grad	ZZZCG	5.000,00
I ti se pitaš!	Ministarstvo sporta i mladih	2.360,00
Unapređenje kapaciteta Udruženja proizvođača kolašinskog lisnatog sira	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog rauvoja	15.500,00
Standardizacija proizvodnje u ruralnim područjima	Ambasada Kraljevine Norveške	39.000,00
Digitalizacija 1.0 – Potupuna digitalizacija turističke ponude	Norveška za Vas i UNOPS	35.000,00
Zeleni Kolašin	European Endowment for Democracy (EED)	25.000,00
Kom planina bliža svima	NVO Green Home	10.000,00
Upravljanje zaštićenim područjima na teritoriji opštine Kolašin	Eko Fond	11.700,00
Inovativni centar za razvoj sjevera	Evropska komisija i Help	23.700,00
UKUPNO:		177.260,00

Izvršni direktor
Milovan Vlahović
Milovan Vlahović